

Tweede Kamer
Vaste Kamercommissie OCW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 24 november 2022
Betreft: Toegang tot onderwijs voor vluchtelingen

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie OCW,

Op 30 november debatteert u over onderwijs aan vluchtelingen. Het UAF vraagt, samen met de onderwijskoepels MBO Raad, UNL en VH, aandacht voor vluchtelingen voor wie onderwijs in Nederland niet vanzelfsprekend is.

Gelijke kansen

Vluchtelingen krijgen tot 18 jaar, onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van OCW, onderwijs aangeboden gericht op de Nederlandse taal, algemene vorming en studievaardigheden. Vluchtelingen die na hun 18^e verjaardag naar Nederland komen, krijgen dit onderwijs niet automatisch. Zij zijn afhankelijk van private taalcursussen die door gemeenten of door henzelf worden ingekocht. Kansen die zij krijgen zijn afhankelijk van: het land van herkomst, de reden dat zij naar Nederland zijn gekomen, keuzes die binnen gemeenten worden gemaakt en de eigen financiële situatie. Zo zien we nu dat gemeenten financiering van het Rijk ontvangen voor inburgeringstrajecten van statushouders, maar dat er geen middelen zijn voor asielzoekers (inclusief Oekraïense ontheemden) om een vroege start te maken met taal en onderwijs. Dit staat haaks op het kabinetsbeleid dat is gericht op kansengelijkheid en het stimuleren van een optimale toetreding tot de Nederlandse arbeidsmarkt van mensen met een migratieachtergrond.

De druk op het nieuwkomersonderwijs is momenteel groot en hierdoor ontstaan wachtlijsten. Dat komt onder meer door een verhoogde instroom van vluchtelingen en door een landelijk docententekort. De verschillen in regelgeving en financieringsstromen voor verschillende groepen nieuwkomers en de wijze van inkoop (relatief kortdurende aanbestedingen) van dit nieuwe stelsel maken het onmogelijk om een stabiele infrastructuur te realiseren die kan meebewegen met de fluctuaties in het aantal cursisten. Daarnaast is het financieel zeer moeilijk voor (aankomende) studenten (o.a. uit Oekraïne) om hun studie in Nederland voort te zetten. Universiteiten en hogescholen hebben het collegegeld voor Oekraïense vluchtelingen voor 1 jaar verlaagd en het UAF heeft studenten in 2022 ondersteund in het behalen van hun vereiste taaltoets voor toelating. Wij roepen de overheid op om hier een oplossing voor te vinden door structurele bekostiging voor deze groepen.

Een overheidsbeleid dat er écht op is gericht dat alle mensen meedoen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt, vraagt wat ons betreft om gelijke rechten, met name voor mensen die nog geen in Nederland erkende opleiding hebben afgerond.

Wij vinden dat het kabinet moet zorgen voor voldoende publieke middelen en bijbehorende stabiele financieringsstructuur om alle vluchtelingen in een vroeg stadium een passend onderwijs- of taaltraject aan te bieden dat zo snel mogelijk toeleidt naar reguliere opleidingen. Opleiding geeft de beste garantie op snelle integratie en het vinden van een passende en duurzame plek op de Nederlandse arbeidsmarkt. Een investering aan de start betaalt zich uit in de toekomst.

Nog geen landelijk dekkend aanbod voor de onderwijsroute

Het nieuwe inburgeringsstelsel kent een unieke nieuwe voorziening die vluchtelingen de kans biedt om zich voor te bereiden op instroom in het Nederlands onderwijsstelsel: de onderwijsroute. Helaas is er ondanks verhoogde middelen in de praktijk nog lang geen sprake van een landelijk dekkend aanbod voor de onderwijsroute. Het aanbod in de onderwijsroute van mbo-instellingen blijft achter en in verschillende regio's ontbreekt een onderwijsroute op hbo- en wo-niveau. Intussen is de inburgeraar de dupe van het ontbreken van een aanbod in de onderwijsroute in veel gemeenten. Er spelen bij onderwijsinstellingen die de onderwijsroute aanbieden diverse problemen, waaronder onzekerheid over financiële en structurele borging en soms lage aantallen inburgeraars die hiervoor in aanmerking komen. Bij een aantal gemeenten signaleren wij knelpunten, zoals het ontbreken van kennis bij klantmanagers over onderwijs, de gebreken van de leerbaarheidstoets (een negatief resultaat strookt vaak niet met de potentie van vluchtelingen) en het ontbreken van voldoende middelen voor reiskostenvergoeding (de bijzondere bijstand blijkt in de praktijk geen oplossing).

Wij vinden dat de onderwijsroute een publieke taak moet zijn met voldoende financiering en behoud van de regierol voor gemeenten. We vinden dat deze voorziening soelaas moet bieden aan alle vluchtelingen die nu ongewild buiten het onderwijssysteem vallen. De publieke taak met een overreiskkaart zouden deze problemen deels kunnen oplossen.

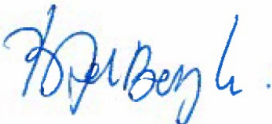
Recht op onderwijs is een groot goed in Nederland. Bied vluchtelingen dezelfde voorzieningen als Nederlandse studenten en houd oog voor vluchtelingen die op dit moment buiten het onderwijssysteem vallen. Wij wensen u een constructief debat toe.

Hoogachtend,

Fatimazhra Belhirsch – Directeur Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF

Babs van den Bergh – Directeur Universiteiten van Nederland

Ron Minnée – Directeur Vereniging Hogescholen

Adnan Tekin – Voorzitter MBO Raad

